

גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת

136

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים"

'תשעין ותשעה (מתים) בעין רעה'

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

והיינו: שכל החסדים שאדם עושה יתכן שאינם של אמת, מפני שמטרת עשייתו היא כדי לקבל גמול ושכר על זה ורק החסד שעושים עם המתים יש לקראתו חסד של אמת.

והדברים מתמיהים: היאך חסד יעקב אע"ה את יוסף הצדיק, שכל עשיית החסד על ידו אינו של אמת? ולכן הוצרך לבקשה מיוחדת שהפעם יעשה עמו חסד של אמת. וכאילו חשש יעקב שיוסף לא ירצה לעשות עמו חסד, כיון שמן המתים אינו מצפה לקבלת גמול?! נמצא שכל חסדי יוסף הצדיק היו רק למען קבלת שכר. והלא יוסף הצדיק הוא אשר זן ופרנס את כלל ישראל בנאמנות רבה לאין שעור. וכדחזינן שבעת שאנו מבקשים תפילה מהקב"ה אודות פרנסה אמרינן: **'פרנסנו כיוסף הצדיק'**? הרי לנו, שזו צורת הפרנסה הטובה ביותר שיכולה להמצא.

והרי יוסף בעצמו אמר: **"וְאֵל יָחַד בְּעֵינֵיכֶם כִּי מִכְרַתֶּם אֹתִי הֲנֵה כִּי לְמַחְיָה שְׁלַחְנִי אֲלֵיכֶם לְפָנֵיכֶם"** (בראשית מה). דהיינו: שהוא השליח שעשה השי"ת כדי לפרנס את ישראל להחיות לכם לפליטה גדולה, הרי לנו שיוסף הצדיק הוא הבעל חסד הגדול.

וא"כ היאך אפשר לחשוד בו שכל מעשיו והנהגתו היו רק חסד של שקר ונעשו רק כדי לקבל שכר?

וביותר יש לראות גודל מדת חסדו של יוסף, לא רק בענין של פרנסת כלל ישראל, אלא עוד בבית האסורים היה כל מציאותו רק בקשת חסד כמו שכתוב:

למה כן? משל הדיוט אומר: מית בריה דרחמך, טעון. מת רחמך, פרוק. אמר לו אם תעשה לי חסד לאחר מיתתי, הוא חסד של אמת' (ב"ר צו ה).

וברש"י: **'חסד שעושין עם המתים, הוא חסד של אמת, שאינו מצפה לתשלום גמול'**. וראה עוד במדרש: **'וכי יש חסד של שקר? שהוא אמר: "חסד ואמת!"'**

"ועשית עמדי חסד ואמת אל נא תקברני במצרים"

1 המשך מעמ' >>>

יהיה מעשיו חסד של אמת?! וכן בשאר העניינים.

ולדוגמא: נעיין ונראה היאך למדונו חז"ל מהות ענין השוחד: **"כי השחד יעור עיני חכמים"** (דברים טז). ולשון **"שחד"** פירושו: חד (אחד). שבעת שיש לאדם נגיעה מתבטלות כל הכונות והמטרות האחרות וכל מעשיו מודרכים רק ע"י הנגיעה. ואל נחשוב שדוקא נגיעה גדולה, נקראת נגיעה. ראה בגמרא: שאף דבר קל, הופך את האדם לנוגע, כאחד שהוריד נוצה מעל כתיפו של הדיין, **"א"ל: "פסילנא לך לדינא"** (כתובות קה:).

הגרי"ז זצ"ל היה אומר: 'שכל אדם הוא דיין על עצמו לשפוט ולדון כל מעשיו. והנה האדם כולו מלא שוחד, שהשוחד הגדול ביותר הם רצונותיו של האדם, שאינו רוצה לטרוח ולעמול נגד רצונו.

וא"כ היאך יוכל לשפוט ולדון את מעשיו מהיכן נובעים, אם מכח הטוב, או מכח הרע? ומעתה באין דין ואין דיין, הרי פשוט שיתכן שכל מעשיו יהיו **'לריק ולבהלה'**, שמכיון שאינו שופט נכוחה את מעשיו, אינו יודע מטרם וסיבת עשייתם.

ראו כמה רחוקים אנו מהבנת יסודות התורה, שאנו סבורים, שכל מעשיו ראויים וכשרים וכולם מודרכים ע"י יראת שמים ואיננו מבינים שמלאים אנו נגיעות. והם המדות כולן ורק הן המנחות אותנו בכל פעולותינו. ולכן, לכל זה ניתן לנו למוד המוסר, ללמדנו מהי האמת וכיצד לברוח מן השקר.

ובדרך זה, יש לבאר דברי המדרש, בשעה ששלח יוסף לבקש מיעקב אבינו שירד מצרימה, חשש יעקב ואמר: **'מה אבא היה להוט אחר גרונו, אף אני להוט אחר גרוני'** (בר"ר צד ה). יעקב חשד בעצמו שמא הסבה לידידתו למצרים היא מחמת תאות העוה"ז שנמצא בו, שאף הגדול שבגדולים אסור לו להיות בטוח בעצמו, אלא עליו תמיד לעשות בדיקות על בדיקות ולחשוש שמא כח החומר והרע שנמצא בו נתן מקום לנגיעה לפעול את פעולתה ורק ע"י עבודה מתמדת בבקוש ומשמוש במעשיו, יזכה להיות מאלו שמעשיהם אינם לריק ופירות מעשיו לא נולדו לבהלה. ■

חפץ כלל בטובת חבירו, לכן כמעט לא יתכן פעולת חסד אמיתית. ועל כרחק דכל חסדיו נעשים רק למען טובת עצמו שמצפה לתשלום גמול ואין זה חסד של אמת. ולכן הוצרך יעקב לבקשה מיוחדת מיוסף, שיעשה עמו חסד של אמת.

"טוב עין הוא יברך" (משלי כב). **'זה משה רע"ה'** (מ"ר כא טז). מבואר: שמשרע"ה זכה להיות נכלל בקרב טובי עין ואילו שאר כלל בני אדם מעשיהם נובעים מעין רעה.

ומעתה עלינו לבדוק בכל מעשינו האם נובעים מכח הטוב, או, מכח החומר? כי זאת עלינו לדעת: שיש באדם כח החומר! ואור הנפש והשכל, צריך לכופף את כח החומר ואין זה מן הדברים הקלים. כי מטבע ברייתו ספוג האדם ברע וכל שנות חייו הראשונות מתפתח בנין הרע ללא כל מפרע. וכל זה חייב להתכופף כנגד אור הנפש. ובודאי שעבודה קשה מוטלת עלינו. וממילא פשוט, שבשעה שמתעוררת בקרב האדם מחשבה קטנה, או הרהור של נגיעה, הרי ודאי שכח הרע פועל את פעולתו ומעשיו מונחים על ידי כח הרע.

יודעים אנו שלמוד המוסר ושמיעת דברי מוסר וחכמה, קשים המה מאד ורבים נמנעים מלמוד המוסר. והסבה לכך: כי בטבע בריאתו חושב כל אחד שמעשיו נכונים והגונים ואין בהם כל חסרון ופגם ואילו למוד המוסר מראה לנו פנים חדשות שאין הדברים כן וכל מעשינו ופעולותינו טעונים בדיקה ובחינה ולכן מונעים עצמנו מלמוד המוסר וסבורים אנו שע"י זה יוצדקו מעשינו.

ונראה לי לדמות זאת: לאדם החושש מרעמים וברקים ומרוב חששו טומן ראשו תחת השמיכה, הנעלה על דעתנו שאי ראיית הברק תמנע מאתו את הסכנה?! כן אף בזה, אי למוד המוסר לא ישנה את האמת בדבר מצבו הנכון של האדם.

וכן היה הסבא מקלם ז"ל אומר: 'וכי העני שידמה בנפשו כי עשיר הוא, יעשה עי"ז לגביר'?! הלא פשוט, שאי ידיעת האמת, לא משנה את האמת. וכי משום שלא נדע, שיתכן ויהיה אדם גדול כיוסף הצדיק ומ"מ דרוש עבודה מיוחדת שיהיה מעשיו חסד של אמת, האם עי"ז

"ויבא אליהם יוסף בבקר וירא אתם והנם זעפים: וישאל את סריסי פרעה אשר אתו במשמר בית אדניו לאמר מדוע פניכם רעים היום" (בראשית מ ו ז).

חזינן גודל מדת ההטבה שהיתה בו, שבעת שרואה ב' שרים גוים ופניהם זועפים שואלם: **"מדוע פניכם רעים היום"**? והכל כדי להיטיב להם ולמנוע מאתם צער ועגמת נפש. ועל אף כל זאת, עדין יתכן שאין זה חסד של אמת. הרי לנו להדיא, דאין לו לאדם ואפילו הגדול שבגדולים כיוסף הצדיק להיות בטוח וסמוך במעשיו ועדין יש עוד מקום לחשוש שכל מעשיו נובעים מנגיעות ואין חסדו אמת אלא חסד של שקר.

ובאמת שהוא פשוט, שהרי נאמר: **"כי יצר לב האדם רע מנעריו"** (בראשית ח). וכאשר הקב"ה מעיד עליו שהוא: **"רע"** הרי זה: **"רע"** בלא תכלית! והיינו: דק מן הדק שאין לנו כלל אפשרות להכיר ולהרגיש את מציאות הרע. והיינו דכתיב: **"כי אתה יודעת לבךך את לבב כל בני האדם"** (מלכים א ח). רק הקב"ה מכיר מציאות לב האדם ואילו אנו מסוגלים לטעות ולחשוב שהכל קדוש וטהור והיינו: שמבקשים מהש"ת: **'לעבדו בלבב שלם. למען לא ניגע לריק ולא נלד לבהלה'** (תפילה), שיתכן ולאחר כל העבודות, עדין מעשיו נעשים **'לריק ולבהלה'**. ורק בעת שעובד **'בלבב שלם'** אזי יש לו תקוה שעבודתו תשא פרי ותהא ראויה בעיני השי"ת.

ונראה בחז"ל: **'והסיר ה' ממך כל הלי' (דברים ז). 'אמר רב: 'זו עין. רב לטעמיה, רב, סליק לבי קברי, עבד מאי דעבד (רב לטעמו, שרב, הלך לבית הקברות ועשה מה שעשה) אמר: 'תשעין ותשעה בעין רעה ואחד בדרך ארץ' (בבא מציעא קז:). וברשי: 'יודע היה ללחוש על הקברות ולהבין על כל קבר וקבר באיזו מיתה מת, אם מת בזמנו, אם בעין רעה'. חזינן: כמה רבים המה בעלי עין רעה ורובא ככולא מתים מחמת עין רעה.**

ומעתה פשוט, כמה קשה להיות מבעלי חסד של אמת, שכיון שמונח בטבע האדם 'עין רעה', נמצא שכל פעולותיו ומעשיו מודרכים על ידי העין רעה ואינו

מחשבה

"וַרְקַב עֲצָמוֹת קִנְאָה"

לפני שבקשם להעלות את עצמותיו הודיע יוסף לאחיו שאין לו קנאה עליהם.

עיניו להכניע את לבו, הוא עקר מלבו כל שמץ של קנאה ונטירה כלפי אחיו.

לכן הוסיף ואמר: כי יוכל מעתה לבקש אותם שיעלו את עצמותיו מזה.

חז"ל אמרו: "וַרְקַב עֲצָמוֹת קִנְאָה" (משלי יד). 'כל מי שיש לו קנאה בלבו, עצמותיו מרקיבים. כל שאין לו קנאה בלבו, אין עצמותיו מרקיבים' (שבת קנב:). יוצא: שאף אם יחלפו ימים רבים, עד שאחיו יצאו ממצרים, עדין יוכלו לקיים: "וְהֶעֱלִיתֶם אֶת עֲצָמֹתַי מִזֶּה אִתְּכֶם" (שמות יג). שהרי כיון שסרה כל קנאה מלבו, יתקיימו עצמותיו לעולם ויוכלו תמיד לקחתם אתם. ■

קודם שאמר יוסף לאחיו: "אֲנֹכִי מֵת" (בראשית נ) ובקשם להעלות את עצמותיו, הודיע להם שאין לו שום טינה אליהם: "וְעַתָּה אֵל תִּירָאוּ... וַיִּנַּחֵם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל לִבָּם" (שם).

אומר רבי עקיבא איגור: חז"ל אמרו: 'לְעוֹלָם יִרְגִּיז אָדָם יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר הָרָע... אִם נִצְחוּ מוֹטֵב... וְאִם לָאוּ יִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע, אִם נִצְחוּ מוֹטֵב, אִם לָאוּ יִזְכָּר לֹו יוֹם הַמִּיתָה' (ברכות ה.). במשמע: שזכרון יום המיתה מביא להכנעה בשבירת הגאווה.

לכן אמר יוסף לאחיו: "אֲנֹכִי מֵת". כלומר: הזכיר לעצמו יום המיתה. וזכרון זה שעמד לנגד

רמז

אחרית הימים

מדוע בקש יעקב לגלות לבניו את הקץ? ומדוע חזר בו?

האותיות נמצאות בשמות בניו חוץ מהאותיות: ח' וט', אמר: אין בהם חטא וראויים הם לגלות להם את הקץ. כיון שחזר וראה שגם האותיות ק' וצ' אין בהם, הסס ואמר: כנראה שאינם ראויים עדין לגלות להם את הקץ. סתם - ולא גילה! אלא שהתחיל לומר להם דברים אחרים. ולפיכך פרשה זו סתומה. ■

ע"פ רבנו בחיי ובעל הטורים על הפסוק: "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֶאֱסַפוּ וְאָגִידָה לָכֶם אֵת אֲשֶׁר יִקְרָא אֶתְכֶם בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים" (בראשית מט). 'אמר רבי שמעון בן לקיש: "וַיִּקְרָא יַעֲקֹב אֶל בְּנָיו וַיֹּאמֶר הֶאֱסַפוּ וְאָגִידָה לָכֶם" בקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה' (פסחים נו.). יעקב ראה שכל

עלי הגיון

מיתת נשיקה

הנשמה לגוף כמו הפרי לאילן

לגמר בשולו, נופל מן האילן ואינו צריך עוד לחבורו. כך הנפש: כשמשיגה מה שביכולתה להשיג, תפשיט לבוש העפר מעליה, תנתק ממקומה ותדבק בשכינה. וזוהי מיתת נשיקה. ■

בפרשת השבוע מתוארת מיתת נשיקה של יעקב בפסוק: "וַיֹּאסֶף רַגְלָיו אֶל הַמַּטָּה וַיָּגֹעַ וַיֹּאסֶף אֶל עֲמִיר" (בראשית מט).

אומר הריקנטי: הפרי, כשהוא מגיע

פרשת 'ויחי'

"אֲשֶׁר לִקְחָתִי מִיַּד הָאֹמְרֵי בְּחַרְבֵי וּבְקִשְׁתֵּי"

מסביר אונקלוס: "בְּחַרְבֵי וּבְקִשְׁתֵּי" 'בצלותי' - תפילתי. 'ובעותי' - בקשתי. מדוע קורא יעקב: ל'תפילה' - 'חרב' ול'בקשה' - 'קשת'?

הרה"ג שלמה לוינשטיין
מיוחד ל'גנזי המלך'

"ויחי יעקב בארץ מצרים" (בראשית מז כח)

מסביר ה'משך חכמה': יש אנשים שחיים לעצמם ויש מי שחי למען משפחתו. יש מי שחי בעבור עירו. ויש מי שחי בעד כל העולם. והוא נקרא; **'צדיק יסוד עולם'**. בזכותו כל העולם חי ומתקיים.

כל ארץ מצרים התקיימה בזכות יעקב, שהרי הרעב פסק כשהגיע לארץ מצרים והנילוס עלה והשקה את כל ארץ מצרים בזכות הברכה שלו.

מובא בירושלמי: **'רבי הנה יתיב ליה בצפורין שבע עשרה שנים. וקרא על גרמיה, "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" (בראשית מז). ויחי יהודה בצפורין שבע עשרה שנה'**. (ירושלמי כלאים כג) רבי הקדוש קרא על עצמו לפני מותו את הפסוק: **"ויחי יהודה בצפורי שבע עשרה שנה"**.

רבי הקדוש היה ענו ורצה לרמוז שרק העיר צפורי התקיימה בזכותו. האמת היתה אחרת: כאשר היו לרבי הקדוש כאבי שינים במשך שלש עשרה שנים, אמר לגדול תלמידיו רבי חייא, כי אינו מסוגל לרדת מכסאו. וכי חס וחלילה ניתן לחשוב שהמשרה היתה חשובה לרבי הקדוש? אלא ההשפעה שיש לאדם היושב בתפקיד חיוני, היא עצומה. וממילא גם הצפון לו לעולם הבא הוא בהתאם ליכולת ההשפעה שלו על הסביבה והעולם.

לכן לא רצה רבי הקדוש לותר על הזכות הזאת להשפיע על הסביבה.

אך רבי הקדוש סייג את דבריו ואמר שאם רב הונא יעלה מבבל, אושיב אותו למעלה ממני.

נכנס רבי חייא ואמר לו: שרב הונא הגיע ונמצא בחוץ. רבי הקדוש החויר. ורבי חייא הוסיף: התכוונתי לומר שהארון שלו הגיע, דהיינו: רב הונא נפטר.

הקפיד עליו רבי הקדוש. נהג רבי חייא כמנהג תלמיד נזוף ולא ראה את רבו שלשים יום.

יום לפני תום המועד הגיע אליהו הנביא אל רבי הקדוש בדמות רבי חייא ושאלו לשלום שיניו. אמר רבי הקדוש שכואבות לו השינים. הראה לו רבי את השינים הכואבות ואליהו הנביא בדמות רבי חייא ריפא את השינים.

למחרת, עם תום המועד, נכנס רבי חייא, אל רבי הקדוש ושאלו לשלום שיניו.

ענה לו: מאז שנגעת בהן, הן התרפאו.

הבין רבי חייא שאליהו הנביא התגלה בדמותו.

כששמע זאת אמר רבי חייא: "אוי לכם מעוברות (נשים הרות) שבארץ ישראל, אוי לכם מיניקות שבארץ ישראל. שכל זמן שהיו לרבי הקדוש כאבי שינים (שלש עשרה שנים) לא הפילה אשה עוברת בארץ ישראל ולא פסק החלב מהמיניקות".

רואים שהשפעת רבי הקדוש היתה על כל ארץ ישראל, אך על עצמו אמר: **"ויחי יהודה בצפורי שבע עשרה שנה"**.

וההשפעה של יעקב אבינו היתה על כל ארץ מצרים, שהרי הרעב שהיה בכל מצרים פסק.

"וישכבתי עם אבתי ונשאתיני ממצרים ויקברתני בקברתם" (בראשית מז ל)

שואל רבנו יוסף חיים זצ"ל מבגדד ('דרשות על התורה'): למה כתוב **"ויקברתני בקברתם"**, צ"ל וקברתני אתם?

מסביר רבנו יוסף חיים: יש מחלוקת ב'זוהר' לגבי אופן קבורתם של האבות הקדושים במערת המכפלה. אך מוסכם כי הסדר הוא. אדם חוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ולאה. כל אשה קבורה ליד

בעלה ורק ליד בעלה. בסוף הפרשה מתאר יעקב את הקבורים במערה: **"שמה קברו את אברהם ואת שרה אשתו שמה קברו את יצחק ואת רבקה אשתו" (בראשית מט לא)**. מדוע הוא לא אומר 'שרה סבתי' ו'רבקה אמי', אלא אומר: **"שרה אשתו"?** וכן: **"רבקה אשתו"?**

אלא שהם היו מסודרים במערה איש ואשתו. ועל כך באה ההדגשה! אמנם רבקה נקברה לפני יצחק, אך מיקומה היה שני בשורה על מנת שיצחק יהיה לידה ולא ליד לאה.

לכן אומר יעקב ליוסף: **"ויקברתני בקברתם" בקברת-תם, דהיינו: שהקבורה תהיה תמה ומסודרת כפי הנ"ל**. וכן לאחר שיקברו את יעקב, תם ונשלם **(בקברת-תם)** כל מערך הקבורה של האבות במערת המכפלה ויותר לא יקבר שם איש.

"וישכבתי עם אבתי ויקברתני בקברתם ויאמר אנכי אעשה כדברך ויאמר השבעה לי וישבע לו" (בראשית מז ל לא)

שואל ה'בן לאשרי': מדוע לאחר שאמר יוסף **"אנכי אעשה כדברך"** עדין בקש יעקב שיוסף ישבע לו על כך?

ע"פ דרוש: **"אנכי אעשה כדברך"**, הכונה שיוסף אמר לו, כשם שאתה מבקש לעלות לארץ ישראל, גם אני אבקש מהילדים שלי שיעלו בעתיד את גופתי לארץ ישראל.

יעקב ידע שלא תהיה כל מניעה להעלות את גופתו לארץ ישראל, אך לגבי יוסף בעתיד חשש שהדבר לא יוכל להתבצע. כיון שאת גופת יוסף יעלו בזמן יציאת מצרים והמצרים טמנו את גופת יוסף בארון ברזל וטמנו את הארון ביאור ואם כן, תהיה בעיה גדולה לאתר את הקבר של יוסף, כי המצרים יקשו על כך בכונה תחילה!

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

ואף שראובן עשה תשובה - מי אמר שר' מחל לו? ואם כן, למה נאמר על ישראל: **ש'מטנו שלמה?** אלא שיוסף חלם על אחד עשר כוכבים שמשתחווים לו. ויוצא שראובן נמנה בתוכם. ואם כן, הכל מסתדר, כי כולם שוים. אלא שעדין יש לשאול: אולי החלום אינו נכון? אלא ברור שהחלום הינו נבואה! ולא חלום בעלמא, כיון שיוסף אכן נהיה למלך. ויוצא שגם ראובן חזר בתשובה. ('קהלת משה')

"וְאֵנִי בְּבֹאִי מִפְּדֹן מֵתָה עָלַי רַחֵל"
(בראשית מח ז)

יעקב אבינו מדבר עם יוסף על בניו ובאמצע השיחה הוא עובר לדבר על מות רחל אשתו ושוב חוזר לדבר על בני יוסף. הפסוק לכאורה לא שייך לנושא ומדוע הובא שם?

יעקב אבינו חשש שלמרות שיוסף נשבע, הוא לא הבטיח מתי יקיים את השבועה. יתכן שימתין וישהה את הקבורה. לכן הוא מסביר ליוסף שאשתו מתה עליו בדרך, כיון שהיה עליו נדר והוא איחר לשלמו שנתים, כמובא בכתוב: **"וַיֵּדַר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יִהְיֶה אֱלֹקִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי בַדֶּרֶךְ הַזֶּה"** (בראשית כח כ). **"אֲנֹכִי הִקְלֵב בֵּית אֵל אֲשֶׁר מִשְׁחַת שָׁם מִצְבֵּה אֲשֶׁר נִדְרַתְּ לִי שָׁם נֶדֶר"** (לא יג).

לכן זירז אותו לקיים את הנדר להביאו לארץ ישראל, מיד לאחר שיעצום יעקב את עיניו. ■

על ראש המטה (בראשית מז לא) אומר רש"י: **"ד"א: "על ראש המטה על שהיתה מטנו שלמה ולא היה בה רשע. שהרי יוסף מלך הוא. ועוד שנשבה לבין הגוים. והרי הוא עומד בצדקו"** (רש"י מז לא).

למה אומר רש"י **"שהרי יוסף מלך הוא. ועוד שנשבה לבין הגוים"**, הלא תחילה נשבה יוסף **"לבין הגוים"** ורק לאחר מכן נהיה למלך?

ועוד, על ראובן נאמר: **"פחז פמים אל תותר פי עליה משכבי אביה חללת יצועי עליה"** (בראשית מט ד).

אך יעקב ידע שקריעת ים סוף תלויה בארון יוסף. לכן, כשאמר לו יוסף: **"אֲנֹכִי אֶעֱשֶׂה כְּדִבְרֶךָ"** והתכוון שגם הוא יצוה לבניו להעלות את גופתו שלו, אז, חייב יעקב את יוסף להישבע על כך. ולכן נאמר: **"וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצֻמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ כִּי הִשְׁבַּע הַשְּׂבִיעַ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פְּקֹד יִפְקֹד אֱלֹקִים אֶתְכֶם וְהִעֲלִיתֶם אֶת עֲצֻמֹתַי אִתְּכֶם"** (שמות יג ט).

"הַשְּׂבִיעָה לִי וַיִּשְׁבַּע לוֹ וַיִּשְׁתַּחוּ יִשְׂרָאֵל"

רמז

"וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנֵי יוֹסֵף וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה"

מה הכוונה: **"בְּנֵי הֵם אֲשֶׁר נָתַן לִי אֱלֹקִים בְּזֶה"**? ומה משמעות המלה: **"בְּזֶה"**?

מובא בספר ה'חוט המשולש': יוסף אמר ליעקב הגם שיצאו מהם מלכים רשעים, הרי יצאו מהם גם מנהיגים טובים כדוגמת יהושע וגדעון. היום הם בחזקת כשרים והגונים והראיה שהם נכללים במסגרת שנים עשר השבטים! שהם **"בְּזֶה"** - זה בגימטריא 12. המלה: **"אֱלֹקִים"** מציינת את מידת הדין וכשאותיות המלה לא מופיעות כסדר, זה חמור שבעתים!

יעקב אבינו ראה אותם ושאל אותם: **"מִי אֵלֶּה"** (אותיות המרכיבות את המלה: **"אֱלֹקִים"**) כלומר: מידת הדין מתוחה עליהם מאד. לאחר שהסביר יוסף שיצאו מהם גם מנהיגים טובים, הסכים יעקב ואמר: **"קָחֶם נָא אֵלַי"** (בראשית מח ט), **"נָא"** בגימטריא 51 ו"**אֵלַי**"=41 וביחד עולה למנין 92, כמנין שם 'אדנות והוי"ה' ביחד 91 והיינו: שנברך אותם עם שני השמות על מנת לדחות את מידת הדין המתוחה עליהם! ■

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

האם התוקע בשופר צריך להתכוון להוציא השומעים?

יכוון להשמיע את תקיעתו לשומע. אך בעל המאור דחה את הפירוש הזה, עיין בדבריו.

ומבאר החזון איש (אורח חיים כט), שמצות תקיעת שופר היא לשמוע תקיעה של מצוה ורק אם התוקע מתכוון להוציא את השומע ידי חובתו, אז נחשבת התקיעה של התוקע כתקיעה של מצוה גם עבור השומע. אך אם לא יתכוון התוקע להוציא את השומע, הרי על אף שתקיעה זאת נחשבת כתקיעה של מצוה עבור התוקע, אין היא נחשבת כתקיעה של מצוה, עבור השומע.

ולאור זאת: בקשתו של רבי זירא משמשו שיתקע עבורו בשמו, להוציאו ידי חובתו, משמעותה היא: שיכוון בתקיעתו שתהא זאת תקיעה של מצוה גם עבור רבי זירא ולא שיכוון רק להשמיע את התקיעה לרבי זירא. ולא שיכוון שהוא תוקע תקיעה של מצוה ורבי זירא יצא ידי חובתו בשמיעת התקיעה של מצוה שלו, כי כאמור, התקיעה של התוקע יכולה להחשב כתקיעה של מצוה עבור אדם אחר רק אם יכוון התוקע להוציא את השומע ידי חובת מצות תקיעת שופר.

נמצא: שעיקר מצות שופר היא: לשמוע קול שופר וכך הוא נוסח הברכה: 'לשמוע קול שופר' ואת השמיעה מקיים השומע. ובכך אין התוקע מוציאו ידי חובתו, אלא השומע מקיים בעצמו את המצוה בשומעו את קול השופר. אלא, שיחד עם זאת, המצוה היא לשמוע קול שופר של מצוה המתחייב אל השומע ודבר זה יתכן רק אם מתכוון התוקע להוציא את השומע ידי חובתו. ■

מעשה המצוה, גם אם לא התכוון לקיימה. ולכאורה, חולק רבא על דברי רבי זירא ולדעתו אין צורך בכונת התוקע להוציא את השומע, שהרי 'מצוות אינן צריכות כונה'!

ואכן, שיטת בעל המאור היא, שרבא חולק על רבי זירא והלכה כרבא, ש'מצוות אינן צריכות כונה' וממילא אין צורך בכונת התוקע להוציא את השומע. אך מביא בעל המאור פירוש אחר:

מערכת 'חברותא' מיוחד ל'גנזי המלך'

ראש השנה כח-כט

שאלה: האם התוקע בשופר בראש השנה צריך להתכוון להוציא את צבור השומעים במצות תקיעת שופר, או שצריך להתכוון להשמיע את התקיעה עבורם, אך לא להוציאם ידי חובה?

תשובה: במסכת ראש השנה בסוף דף כח: שנינו: שאמר רבי זירא לשמשו, שהיה תוקע בשופר: 'איכוון ותקע לי!' ומבאר רש"י: 'התכוין לתקוע בשמי, להוציאני ידי חובתי'.

והדברים צריכים ביאור: מהי משמעות 'לתקוע בשמי' וכיצד יכול אדם אחד להוציא אדם שני ידי חובתו? ועוד צריך ביאור: שהרי ברור הדבר שעל כל אחד ואחד יש את החובה לשמוע את קול השופר בעצמו. וכל הנידון הוא רק לגבי מעשה התקיעה, שאדם אחד תוקע והשאר שומעים. ואם כן, מדוע צריך התוקע לכוון להוציא את השומע ידי חובתו ולא די בכך שיתכוון לתקוע תקיעה של מצוה ואילו השומע יתכוון לצאת ידי חובתו בשמיעת התקיעה? וביחוד, יש לבאר את נוסח הברכה 'לשמוע קול שופר', שמשמעותו היא: שעיקר המצוה היא - שמיעת קול שופר.

ואם כן, מה הוא הצורך בכונת התוקע להוציא את השומע ידי חובתו.

שרבא אינו חולק על רבי זירא ואמנם אין צורך שהתוקע יכוון להוציא את השומע ידי חובת המצוה, שהרי התוקע עצמו אינו צריך להתכוון לצאת כי 'מצוות אינן צריכות כונה', אך יש צורך שהתוקע

הגמרא לעיל, מביאה את דעת רבא, ש'מצוות אינן צריכות כונה'. דהיינו: אדם העושה מצוה מבלי כונה לקיימה, הרי הוא יוצא ידי חובתו בעצם עשיית

הכונו למעמד הבא באצטדיון רמת גן!

כל הממלא הוראת קבע זו על סך \$28 זכאי לשני כרטיסים חינם לאירוע הבא בנוסף לכל ההטבות המפורטות כאן

להרויח בגדול!

בתכנית 'כח כפילים' * מחספי מעשר \$28

ותקבלו:

- חינם!** טיול לאתרים בצפון
- חינם!** סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק
- חינם!** קלטות וידאו, CD, טייפ, ספרים
- חינם!** מגזין שנתי לתנון 'ארבע כנפות'
- חינם!** מגזין שנתי לגנזי המלך

הודעה חשובה!!!

כל המעוניינים לקבל ברכה מהרב מתבקשים להתקשר לאחד מן הטלפונים הבאים:

'שופר ניוזטל'

054-4007779
050-8007779
057-3777779
052-9997779

אין להתקשר למשרדי "שופר" בענין זה.

קרו ישמח משה

שבת תורנית פרשת "ויחי"
במלון שלום פלאזה - טבריה

מיום שישי עד מוצ"ש ט"ו - ט"ז בטבת (5-6/1/07 למנינם)

עם הרבנים:
הרב אורי יצחק שליט"א
הרב שמשון כהן שליט"א

הרב שמשון כהן שליט"א
הרב אורי יצחק שליט"א
הרב מרדכי אפרגן שליט"א
הרב שאול גבוליל שליט"א
האחיות כהן בהגרשת חלה

תאריך _____

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפילים" למשך שנה מיינזום

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____

1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ה.ג. _____

רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

מס' חשבון בבנק	סוג חשבון	קוד מסלקה
2 3 9 2	סנו"י	בנק
קוד	מסד	

מס' הרשאה: _____

1. סכום החיוב חודשי/רבעוני שנת ל"י "שופר" כפי המפורט להלן (לפי תנאי ההסכם):

2. פרטי החיוב (שמן באמצעות התאגדות):

28 \$ זכאות לחיד **56 \$ זכאות לחוג**

תורים נבדד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" על ידי רישום את המוסד "שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-677779

יעמדו על הברכה

ברכה והצלחה ליוילי אליהו בן תקוה	לעילוי נשמת ג'מה בת ג'ורה	ברכה והצלחה לסטפנו בן פרנקה	בריאות איתנה למבורך בן סולטנה	בריאות איתנה לחיה מרים בת שרה
יזכה להדבק במידת האמת אוג'ניו בן צ'יצ'יה אסתר	ברכה והצלחה למשה בן נורה	ברכה והצלחה לתורים בעילום שם	רפואה שלמה למעעודה בת ליוה	ברכה והצלחה לדוד בן לאה

לרגל הופעתו הקרובה של העתון היומי

The News

מבצע פרסום!

פרסום ב-80,000 עיתונים במחיר מדהים
פרסום מודעה 1 וקבל 4 חצאים חינם
סה"כ 5 פרסומים ב-6,500 ש"ח בלבד + מע"מ

דרושים מוכרים בשכר או באחוזים

פרסום של עמוד שלם בעתון השבועי 'ארבע כנפות'
יזכה את המפרסם בבונוס של 4 חצאי עמודים ב-4 עתונים
יומיים נוספים ב-'THE NEWS' באותו שבוע חינם.

- המחירים הינם למודעות מוכנות לדפוס (גרפיקה מוכנה).
- פרסום המודעות בכפוף לאישור הועדה הרוחנית של העתון.
- תשלום 30 יום, למבצע זה בלבד.

למעוניינים: 03-6777779 שלוחה 208
פלאבון 050-6500666 בקם 03-6768833